

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Att: postmottak@kd.dep.no

Deres ref.
16/4797-

Vår ref.
16/2044-11 671.0/AREL

Dato:
Oslo, 14.11.2016

Høring - NOU 2016:7 Karriereveiledningsutvalgets sluttrapport

Landsorganisasjonen i Norge viser til departementets brev av 22.07.16 angående ovennevnte.

LO er i hovedsak fornøyd med karriereveiledningsutvalgets gjennomgang og forslag. Det er bla viktig:

- Å opprette forpliktende nasjonalt kompetansepolitisk partnerskap, som inkluderer karriereveiledning
- Styrke utdanningen til karriereveiledere og forskningen på karriereveiledningsfeltet og bygge sterke fagmiljøer.
- Etablere karrieresentre med tilstrekkelig kapasitet i alle fylker
- Større vektlegging av kjønns- og flerkulturelle perspektiver karriereundervisning og -veiledning.

Vi savner imidlertid en nærmere drøfting av arbeidsmarkedssituasjon og utfordringer for å tydeliggjøre hva en evt. styrking av karriereveiledningen skal svare på.

Karriereveiledning viktig for jobbmestring

Arbeidslivet i Norge er kjennetegnet av høy produktivitet, omstillingstakt og store krav til kompetanse. Det gir gode muligheter for utvikling og velferd. Men det betyr også at det ofte ikke skal så mye til før det kan bli behov for den enkelte til å reorientere seg i utdanningsløp eller arbeidsliv for å få eller beholde jobbtilknytning. Utløsende faktorer kan være teknologiske endringer, nedbemanning/omstruktureringer, helseutfordringer, ny livsfase mm.

Et mer omskiftelig arbeidsliv og aldring av befolkningen tilsier økt behov for livslang karriereveiledning. Det er særlig i situasjoner der det er fare for å falle ut av arbeidslivet eller det er problemer med å komme inn, at karriereveiledning kan ha stor samfunnsøkonomisk nytte. Det henger naturligvis også sammen med hvilke valg som tas underveis i utdanningsløp, der karriereveiledningen kan bidra til å redusere feilvalg og frafall.

Inkluderingsutfordringen er økende. Andelen i jobb har gått ned det siste tiåret, og særlig mye blant unge og personer med lite utdanning. Personer uten fullført videregående opplæring/svake basisferdigheter står spesielt svakt. Høy innvandring gjennom flere år innebærer en voksende befolkning med behov for å få innpass i arbeidslivet. Mange trenger styrking av kompetanse, tette hull/få godkjent medbrakt kompetanse, før de kan tilfredsstille kravene i arbeidslivet.

Det trengs en offensiv arbeidsmarkeds- og kompetansepolitikk for å møte denne utviklingen. Karriereveiledning er et viktig, for lite kjent og underbrukt virkemiddel. Vi ser et særlig potensial i å styrke de fylkesvise karrieresentrene.

Nedenfor utdypes dette sammen med enkelte andre punkter.

LOs utgangspunkt er for øvrig uttalelsen fra den partssammensatte arbeidsgruppen som er lagt ved høringsaken.

Ansvar og styring

Det er behov for en nasjonal samordning av karriereveiledningen i Norge. LO mener at Kunnskapsdepartementet må få det overordnede ansvaret for et helhetlig livslangt karriereveiledningssystem. LO forventer utbygging av et nasjonalt system som ivaretar hensynene som er nedfelt i artikkel 3 ILO 142. Det er viktig med et godt samarbeid mellom utdanningsmyndighetene, NAV og arbeidslivet for bedre å identifisere relevante kompetanse- og veiledningsbehov.

Kraftig styrking av karrieresentrene

Partnerskapsorganiseringen mellom utdannings- og arbeidsmarkedsmyndigheter på fylkesnivå, og med etablert kompetanse på bl.a. realkompetansevurderinger og tilrettelegging for norskopplæring i arbeidslivet, er et godt utgangspunkt for å møte den økende inkluderingsutfordringen vi nå står oppe i. Arbeidslivets parter bør være med i partnerskapet, bla. for å få til ønsket arbeidsretting av innsatsen.

Karrieresentrene bør i langt større grad brukes i arbeidet for å bidra til at særlig flere unge kan få varig innpass i arbeidslivet. En satsing her vil være et viktig supplement til NAV. Flere av sentrene har bygget opp viktig kompetanse på bla. tett oppfølging av unge som mangler fullført videregående opplæring, og har god kontakt med det regionale arbeidslivet.

Manglede koordinering mellom den fylkeskommunale oppfølgingstjenesten og NAV gjør at personer uten fullført videregående opplæring lett blir kasteballer i systemet. De som har delegert ansvaret til karrieresentrene kan imidlertid vise til gode resultater¹. Samtidig er de ulikt organisert med ulikt resultat. Økt aktivitet i sentrene må dermed skje parallelt med sterkere nasjonale føringer på organisering, finansiering og oppgaveinnhold. Praksis fra velfungerende sentre må spres.

Karriereveilederes kompetanse

LO mener det er riktig å stille kompetansekrav til alle karriereveiledere. Disse må åpne for at flere yrkesgrupper med aktuell karrierefaglig kompetanse kan anses. Det må foretas en gjennomgang av hvilken kompetanse aktører med ulike roller og ansvar trenger. Karriereveiledere må imidlertid ha god kunnskap om utdanning og kompetanse og erfaring fra arbeidslivet. Realkompetansens plass savnes i vurderingen. Uavhengig av hvilke type krav som skal innføres er det viktig at kjennskap til ulike bransjer/virksomheter og yrkesfaglige

¹ "Grenser for utdanning". Fafo, Rapport 2015:27

studier er kriterium for å regnes som en kvalifisert veileder. Karriereveiledning må bli en profesjon. Utvikling av studietilbud må skje i samarbeid med arbeidslivets parter.

Yrkesfag og fagskoler, universiteter og høyskoler

LO ser det som en selvfølge at fagskolene skal inngå i et helhetlig system for karriereveiledning. Fagskoletilbudet er et av områdene det i dag veiledes for dårlig på. Tilbudet er for lite kjent og forstått samtidig som det er stort behov for kompetansen i arbeidslivet.

Dette kommer også til syne i NOUen, jf at fagskolen står omtalt i samme kapittel som folkehøyskolen. Dette er villedende, ettersom folkehøyskole og fagskole har vidt forskjellig mandat og formål. Fagskole er å anse som en høyere yrkesfaglig utdanning. Regjeringen har gitt studenter ved fagskolen samme rettigheter som studenter ved universitet- og høyskolesektoren og det er ingen grunn til at ikke fagskolestudenter også i karriereveiledning skal ha samme rettigheter som andre studenter.

Det er på høy tid at lærlinger får rett til rådgivning på linje med elever.

Det er behov for å styrke kvaliteten på karriereveiledningen i universitets- og høyskolesektoren, og integrere den bedre i fagmiljøene. En styrking av karriereveiledningen må også ha med seg perspektivet om å forbedre arbeidslivsrelevansen i utdanningssystemet.

E-veiledning

LO støtter etableringen av en nasjonal e-veiledning i tilknytning til det eksisterende utdanning.no, jf LOs uttalelsen til utvalgets delrapport "Karriereveiledning i en digital verden". Det er bl.a. viktig at dette blir en offentlig finansiert og driftet tjeneste som er tilgjengelig for alle, er nøytral og hvor veilederne har god kompetanse om arbeidslivet.

Med vennlig hilsen
LANDSORGANISASJONEN I NORGE

Are Tomasgard
(sign.)

Stein Reegård
(sign)

Dette brevet er godkjent elektronisk i Landsorganisasjonen i Norge og har derfor ingen signatur.